

Handläggare
Marita Åkersten
Telefon: 08-508 36 215

Till
Äldrenämnden
den 26 mars 2019

Remiss av Rekommendation till kommunerna om gemensam finansiering av ett mer samlat för kunskapsstyrning i socialtjänstens verksamheter

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2018/1845

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Margareta Östrand
Tf. Förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har bedrivit ett flerårigt arbete med att tillsammans med kommunerna utveckla kunskapsstyrning och evidensbaserad praktik inom socialtjänstens område.

De tjänster och stöd som ingått i uppdraget har finansierats med stöd av överenskommelserna mellan SKL och regeringen, tillfällig gemensam finansiering från kommunerna eller interna tillfälliga utvecklingsmedel. Efter år 2016 är de omfattande överenskommelserna med staten, för utveckling inom socialtjänstens område, avslutade.

SKL har nu tagit fram ett förslag för att säkra en fortsatt gemensam utveckling för kunskapsstyrning inom socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården. Förslaget innebär i korthet att kommunerna gemensamt finansierar ett evidensbaserat arbete inom områdena uppföljning och nationell samordning till en kostnad av maximalt 19,5 mnkr per år

Enligt förvaltningens uppfattning är det angeläget att kvalitetsregistren upprätthålls. De ger stöd för ett evidensbaserat arbetssätt och ger underlag för nationella jämförelser vilket gör att kommunerna kan utvärdera och analysera verksamheternas kvalitet i jämförelse med andra.

Förvaltningen föreslår att den föreslagna rekommendationen från SKL antas. Den föreslagna finansieringsmodellen skulle för Stockholms stads del innebära cirka 1,7 mnkr per år för åren 2020 till 2023.

Bakgrund

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har bedrivit ett flerårigt arbete med att tillsammans med kommunerna utveckla kunskapsstyrning och evidensbaserad praktik inom socialtjänstens område. De tjänster och stöd som ingått i uppdraget har finansierats med stöd av överenskommelser mellan SKL och regeringen, tillfällig gemensam finansiering från kommunerna eller interna tillfälliga utvecklingsmedel. Efter år 2016 är de omfattande överenskommelserna med staten, för utveckling inom socialtjänstens område, avslutade.

Sveriges kommuner och Landsting (SKL) har den 14 december 2018 beslutat om en rekommendation till kommunerna om gemensam finansiering av ett mer samlat system för kunskapsstyrning i socialtjänstens verksamheter. Rekommendationen har skickats till landets samtliga kommuner.

Kommunstyrelsen har i en remiss begärt äldrenämndens yttrande i ärendet senast den 16 april 2019.

Ärendet

Kunskapsstyrning är ett område där samverkan är mer ändamålsenligt och effektivt än att varje huvudman gör arbetet var för sig. SKL bistår kommuner och landsting/regioner med i detta arbete. Efter att överenskommelserna med regeringen avslutats har behovet av en kommunal medfinansiering ökat.

En pådrivande faktor är fortlevnaden av de kvalitetsregister som förvaltas av landstingen/regionerna men som även kommunerna använder. Dessa register har finansierats av en sedan tidigare avslutade överenskommelsen om *Bättre liv för sjuka äldre* mellan SKL och staten samt av landstingen/regionerna. Dock är de

nationella anslagen för kvalitetsregister minskade från 2018. Detta har lett till att de kvalitetsregister de båda huvudmännen använder är underfinansierade och därmed har svårigheter att bedriva sin verksamhet som tidigare.

Sveriges landsting och regioner finansierade gemensamt 2018 sammanlagt 116,5 mnkr till SKL för tjänster och stöd inom området kunskapsstyrning. I detta ingick kostnader för kvalitetsregister, Registercentrumorganisationerna och Kansliet för kvalitetsregister motsvarande 100 mnkr.

Om samtliga kostnader för kunskapsstyrning för både kommun- och region/landsting skulle läggas till på medlemsavgiften skulle det innebära att medlemsavgiften till SKL näst intill skulle behöva fördubblas. Det är inte heller ett alternativ att dessa tjänster och stöd inryms inom den befintliga medlemsavgiften då det skulle innebära en fullständig omprioritering av hela SKL:s uppdrag.

En förändring som också påverkat SKL:s arbete, med de områden som förslaget omfattar, är att de statsbidrag som förut var riktade till området nu är generella statsbidrag. Kommunerna kan själva prioritera hur dessa medel ska användas – t.ex. genom att i samverkan finansiera, driva och förvalta avgörande delar för kunskapsstyrning inom socialtjänsten.

SKL har, i dialog med företrädare för medlemmarna, tagit fram ett förslag för att säkra en fortsatt gemensam utveckling för kunskapsstyrning inom socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården.

SKL:s förslag

Det förslag som förbundsstyrelsen för SKL nu lämnat till kommunerna för ställningstagande är följande:

- Kommunerna finansierar gemensamt ett evidensbaserat arbete inom områdena uppföljning och nationell samordning till en kostnad av maximalt 19,5 mnkr per år, vilket innebär ca 1,95 kr/invånare i kommunen. Finansieringen gäller för fyra år (2020-2023).
- Kostnaden fördelas per kommun utifrån beräkningsmodellen för SKL:s medlemsavgift. Medlemsavgiften baseras på befolkningen i respektive kommun. De fyra största kommunerna får en rabatt på 10 procent.

- Det är en uttalad avsikt att finansiering och organisering permanentas, där kommunerna så väl som staten bidrar långsiktigt.
- Stora arbetsutskottet (AU) som utgörs av arbetsutskotten för SKL:s socialchefs nätverk, Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning i socialtjänsten (NSK-S) och nätverket för regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS) tillsammans med SKL inledningsvis utgör en interimistisk styrgrupp för att leda arbetet.

Områden som omfattas av förslaget

Förslaget från SKL omfattar en samlad gemensam kommunal finansiering och medverkan i ledning och styrning av tre områden:

Nationella kvalitetsregister (14,6 mnkr)

- Senior alert – kvalitetsregister för trycksår, munhälsa, benbrott, viktminskning samt blåsdysfunktion (används av 287 kommuner)
- Svenska palliativregistret – kvalitetsregister för verksamheter som vårdar personer i livets slut (används av 290 kommuner)
- BPSD-registret – kvalitetsregister för personer med beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom (används av 289 kommuner)
- SveDem – kvalitetsregister för en god demensvård (används av 63 kommuner)
- Rikssår – kvalitetsregister för svårläkta sår (används av 60 kommuner)

Stöd till uppföljning och analys genom t.ex.

brukarundersökningar och utveckling av gemensamma variabler för uppföljning av kvalitet och resultat (2,4 mnkr)

De tjänster som omfattas av förslaget är för närvarande förvaltning och utveckling av nationella brukarundersökningar inom individ- och familjeomsorg och funktionshinderområdet.

Nationell samordning för gemensam utveckling av kunskapsstyrning (2,5 mnkr)

- Samordning mellan kommuner, RSS, SKL och myndigheter
- Stöd till och utveckling av arbetet i NSK-S.
- Samordning av Huvudmannagruppen för huvudmännens talan med Rådet för styrning med kunskap.

- Förutsättningarna att arbeta evidensbaserat, så att kommunerna tillsammans med stöd av SKL kan utveckla ett gemensamt system för kunskapsstyrning inom socialtjänstens verksamheter.
- Samordning med landsting/regioners gemensamma system för kunskapsstyrning, i nuläget med fokus på de nationella programområdena för psykisk hälsa samt barn och unga.

För att tjänsterna ovan ska kunna tillhandahållas nationellt med stöd av SKL behöver merparten av kommunerna anta rekommendationen. Av ställningstagandet ska det framgå om rekommendationen antas eller inte. Om merparten av kommunerna avstår från att anta rekommendationen kan SKL inte säkra att tjänsterna och stödet som SKL tillhandahåller kommer att kunna erbjudas nationellt framöver.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 19 mars 2019. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 20 mars. Det för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden gemensamma rådet för funktionshinderfrågor har informerats om ärendet den 14 mars 2019.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att den föreslagna rekommendationen från SKL antas. Den föreslagna finansieringsmodellen skulle för Stockholms stads del innebära cirka 1,7 mnkr per år för åren 2020 till 2023.

Efter beslut i kommunfullmäktige 2011 (dnr 327-1512/2011) ska stadens vård- och omsorgsboenden, servicehus och dagverksamheter för äldre, oavsett regi, registrera i de nationella kvalitetsregistren Senior alert och Svenska palliativregistret. Verksamheter med hälso- och sjukvårdsansvar som kvalificerat sig för Stjärnmärkt demens ska registrera i SveDem. De kvalitetsregister som stadens verksamheter använder ingår i förvaltningsobjektet e-Hälsa. Under 2019 medfinansierar staden kvalitetsregistren Senior Alert med 375 tkr och BPSD registret med 380 tkr.

Enligt förvaltningens uppfattning är det angeläget att kvalitetsregistren upprätthålls, framför allt Senior alert, Svenska Palliativregistret, SveDem och BPSD-registret. Dessa kvalitetsregister är ett stöd för verksamheterna i deras kunskapsbaserade utvecklingsarbete, såväl på individnivå som på verksamhetsnivå. De utgör också underlag för nationella jämförelser vilket gör att kommunerna kan utvärdera och analysera verksamheternas kvalitet i jämförelse med andra. I vissa frågor utgör också vissa kvalitetsdata en norm för professionell standard, värden för en viss nivå som bör uppnås. Exempelvis insamlad kvalitetsdata om läkemedelsanvändning och personalkontinuitet inom hemtjänsten.

Det är ett omfattande arbete och finansiella resurser som lagts ner på utvecklingen av en gemensam kunskapsstyrning inom socialtjänsten de senaste åren. Ett arbete som är för viktigt för kvalitetsutvecklingen inom äldreomsorgens verksamheter för att avslutas på grund av att de riktade statsbidragen upphört.

Mot bakgrund av detta anser förvaltningen att staden bör medverka i den nationella utvecklingen av en evidensbaserad praktik och en gemensam kunskapsstyrning inom socialtjänstens verksamheter. Det ger även en möjlighet att påverka inriktning och utveckling inom de kvalitetsregister som stadens äldreomsorg använder för den kommunala hälso- och sjukvården. Om staden antar rekommendationen är det angeläget att representanter från staden aktivt deltar i de olika grupper som bland annat arbetar med kvalitetsregistren.

Förvaltningen vill dock understryka att det förslag som nu föreligger endast avser åren 2020-2023 men utgår ifrån att tanken är det ska leda till en långsiktig finansiell lösning. Förvaltningen anser att SKL bör genomföra en utvärdering av arbetet och finansieringsformen inför ett eventuellt kommande ställningstagande till fortsatt finansiering.

Bilagor

1. Följebrev till meddelande (15:2018) från SKL:s styrelse
2. Rekommendation till kommunerna om gemensam finansiering av ett mer samlat för kunskapsstyrning i socialtjänstens verksamheter, SKL